

5. Dostęp do rynku.

5.1. Dostęp do rynku dla polskich towarów i usług.

W handlu z Ukrainą odnotowywany był do 2008 r. stały wzrost obrotów, przy utrzymującej się znaczącej (na korzyść Polski) nadwyżce w handlu towarowym. Jednocześnie Ukraina należy do głównych kierunków ekspansji inwestycyjnej polskich firm. Skutki światowego kryzysu finansowego dla Ukrainy (m.in. spadek aktywności gospodarczej i silna dewaluacja hrywny) spowodowały jednak zahamowanie dynamiki handlu i inwestycji polskich firm (proces ten rozpoczął się pod koniec 2008 r.). Po załamaniu polsko-ukraińskiej wymiany handlowej w roku 2009 (spadek obrotów handlowych o 48% w porównaniu do roku poprzedniego), w pierwszym półroczu 2010 odnotowano ożywienie w handlu dwustronnym (szczególnie w odniesieniu do ukraińskiego eksportu do Polski – wzrost o 87% w porównaniu do analogicznego okresu 2009 r., polski eksport wzrósł o 13%¹).

Czynnikiem sprzyjającym dostępowi polskich firm do rynku ukraińskiego było przystąpienie Ukrainy do Światowej Organizacji Handlu (16.05.2008), oznaczające obniżkę ceł na importowane towary. Po akcesji do WTO ukraińska Rada Najwyższa i rząd podejmowały jednak próby wprowadzania kontrowersyjnych mechanizmów mających na celu ochronę krajowych producentów, motywując to walką z kryzysem. Część z tych rozwiązań funkcjonowała w 2009 r. np. dodatkowa stawka celna w wysokości 13% na wybrane importowane towary, uznana za niezgodną z zasadami WTO, obowiązywała w okresie marzec-wrzesień 2009 r., czy ustawowy zakaz zakupu towarów, usług i prac w ramach zamówień publicznych u zagranicznych dostawców. W 2010 r. ukraińskie władze rozważały wprowadzenie kolejnych instrumentów budzących wątpliwości, co do ich zgodności z normami WTO (m.in. mechanizmu „tymczasowej opłaty rolnej” na dostawy wybranych towarów, czy też kwotowania eksportu zbóż).

Na przestrzeni ostatnich lat, polskie samorzady gospodarcze i firmy niezmiennie identyfikują szereg barier i utrudnień zarówno systemowych, jak i jednostkowych w działaniach na terenie Ukrainy. Najpoważniejsze bariery i utrudnienia w dostępie do rynku ukraińskiego to:

- trudności w uzyskiwaniu zwrotu podatku VAT (odnotować należy częściowe uregulowanie zobowiązań państwa z tytułu nadpłaconego przez przedsiębiorstwa podatku VAT, poprzez emisję specjalnych obligacji, przeprowadzoną w sierpniu 2010 r., a także publiczne deklaracje ukraińskiego rządu o zamiarze dalszego uregulowania zadłużenia i przejścia na system automatycznego zwrotu podatku VAT,
- powtarzające się przypadki niewywiązywania się przez ukraińskich kontrahentów z zawartych kontraktów z polskimi firmami, głównie w zakresie rozliczeń,
- nieprzejrzystość, niespójność i zmienność ukraińskich przepisów prawnych,
- uznaniowa interpretacja przepisów prawnych przez administrację,
- słabość wymiaru sprawiedliwości i trudności w dochodzeniu swoich praw w sądach, częste przypadki wykorzystywania sądów w walce z konkurentami biznesowymi (korupcja),
- niedostateczne wsparcie inwestorów przez władze lokalne, wynikające często z braku przygotowania do współpracy z inwestorami, a czasem wręcz z negatywnego nastawienia do zagranicznego kapitału,
- korupcja występująca w różnych sferach i na różnych szczeblach,
- brak dostatecznej ochrony udziałowców przed wrogimi przejęciami przez wspólników ukraińskich bądź przez lokalną konkurencję,

---

¹ dane GUS

Ukraina

- utrzymywanie się barier dla produktów i wyrobów np. w dziedzinie certyfikacji, kontroli fito-sanitarnych,
- częste zmiany przepisów celnych i arbitralna ich interpretacja przez służby celne, w szczególności powtarzające się przypadki kwestionowania wartości celnej wwożonych towarów i wymagania dodatkowych dokumentów potwierdzających wartość celną towarów,
- zbyt wolne wdrażanie zmian dostosowujących ustawodawstwo ukraińskie do wymogów unijnych i WTO,
- problemy z uzyskiwaniem pozwoleń na pracę przez polskich obywateli,
- zły stan infrastruktury i niewielka liczba przejść granicznych, powodujące długi czas oczekiwania na granicy, w szczególności przy przewozach towarowych,
- obowiązujący (od czasu zniesienia w lutym 2007 r. embarga na import polskiego mięsa) system pozwoleń weterynaryjnych na eksport na Ukrainę polskiego mięsa i zwierząt na ubój.

W 2010 r. Międzyresortowa Komisja ds. Handlu Międzynarodowego Ukrainy wszczęła lub kontynuowała następujące specjalne postępowania ochronne w sprawie importu na Ukrainę, niezależnie od kraju pochodzenia towaru:

- postępowanie przeciwko nadmiernemu importowi na Ukrainę szkła typu float (postępowania nie zakończono do września br., od listopada 2009 r. do czerwca 2010 r. obowiązywało tymczasowe cło ochronne w wysokości 31,25%),
- postępowanie przeciwko nadmiernemu importowi na Ukrainę urządzeń chłodniczych (Polska jest stroną zainteresowaną w tym postępowaniu),
- postępowanie w sprawie nadmiernego importu na Ukrainę nawozów mineralnych z zawartością azotu, fosforu, potasu >10%,
- postępowanie w sprawie nadmiernego importu żelazostopów - żelazomanganu zawierającego więcej niż 2 % masy węgla oraz żelazokrzemomanganu.

W dalszym ciągu stosowane są ograniczenia importowe (specjalne środki ochronne), niezależnie od kraju pochodzenia towaru na rury stalowe bez szwu (łączny kontyngent importowy 15 230 ton/1003 tony dla Polski w okresie październik 2009-październik 2010, 15 955 ton/1051 ton dla Polski od października 2010 do października 2011) i na zapalki (cło specjalne w wysokości 11,3% do listopada 2012 r.). Wygasło natomiast obowiązywanie środków ochronnych na import tkanin bawełnianych i lamp fluorescencyjnych.

5.2. Dostęp do rynku pracy. Świadczenie usług i zatrudnianie obywateli RP².

W przypadku obywateli Polski przyjeżdżających na Ukrainę w celu wykonywania pracy (w tym do pracy w przedstawicielstwach firm polskich) lub których pobyt na Ukrainie przekracza terminy przewidziane w Umowie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach ruchu osobowego z dnia 30 lipca 2003 r. (M.P. z 2003 r., nr 56 poz. 878, z późn. zm.), legalizacja ich pobytu i zatrudnienia na Ukrainie wiąże się z koniecznością uzyskania właściwej wizy pobytowej i/lub przedłużenia terminu ich pobytu w ukraińskich organach spraw wewnętrznych.

Za nieprzestrzeganie przez obywateli RP obowiązujących na Ukrainie przepisów z zakresu pobytu i zatrudnienia obcokrajowców (m.in. przekraczanie terminu pobytu, pobyt bez odpowiednich dokumentów, podejmowanie zatrudnienia bez odpowiednich dokumentów, brak rejestracji na granicy lub brak przedłużenia pobytu) grozi kara od 20 do 40 minimalnych

---

² Źródło: Opracowanie Wydziału Promocji, Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kijowie „Zatrudnianie i pobyt obywateli Polski na Ukrainie”, pełna informacja na stronie http://www.kiev.trade.gov.pl/pl/Przewodnik_rynkowy/article/detail,263,Zatrudnianie_i_pobyt_obywateli_RP_na_Ukrainie.html

Ukraina

dochodów niepodlegających opodatkowaniu (tj. odpowiednio 340 i 680 UAH) oraz zakaz wjazdu na terytorium Ukrainy do lat 5. Pracodawcom zatrudniającym nielegalnie pracowników z Polski i/lub umożliwiającym im nielegalne przebywanie na terytorium Ukrainy (w tym przedłużanie ich pobytu) grożą kary pieniężne.

5.2.1 Legalizacja pobytu obywateli RP zatrudnionych w ukraińskich podmiotach gospodarczych.

Podjęcie pracy przez obywatela Polski w ukraińskich podmiotach gospodarczych (dotyczy to zarówno szczebla pracowniczego, jak i zarządzającego) wymaga uzyskania przed rozpoczęciem przez niego pracy na Ukrainie stosownego pozwolenia na pracę oraz wizy pracowniczej (wiza IM-1, wydawana na okres ważności pozwolenia na pracę, nie dłużej jednak niż na 1 rok), a po przybyciu na Ukrainę – uzyskania zezwolenia na pobyt tymczasowy. Obowiązek uzyskania ww. pozwolenia na pracę oraz wizy pracowniczej (a w przypadku przekroczenia terminu pobytu 180 dni – także przedłużenia pobytu na Ukrainie) dotyczy również pracowników firm polskich czasowo oddelegowanych do tego kraju w ramach realizacji kontraktu z podmiotem ukraińskim na świadczenie usług/wykonanie pracy (np. w charakterze konsultantów).

Pozwolenie na pracę może być wydane jedynie wówczas, gdy w kraju lub określonym regionie brak jest wykwalifikowanych pracowników dla wykonania danej pracy lub gdy istnieją inne uznane za wystarczające przesłanki dla zatrudnienia pracowników zagranicznych. Dodatkowym ograniczeniem w tym zakresie jest przepis mówiący, iż jedynie zarejestrowani na Ukrainie płatnicy składek na ubezpieczenia na wypadek bezrobocia i nie mający zadłużeń wobec Funduszu Obowiązkowych Ubezpieczeń Społecznych mogą przyjmować cudzoziemców (w tym obywateli Polski) do pracy na Ukrainie.

Obowiązek uzyskania w/w pozwolenia wymagany jest w odniesieniu do każdego zatrudnianego przez ukraińskie podmioty gospodarcze pracownika-obywatela Polski (niezależnie od stanowiska), a także w odniesieniu do pracowników polskich podmiotów gospodarczych czasowo oddelegowanych na Ukrainę w ramach realizacji kontraktu z podmiotem ukraińskim na świadczenie usług i musi ono być uzyskane przed rozpoczęciem przez danego obywatela RP pracy na Ukrainie. Z obowiązku uzyskania pozwolenia zwolnieni są jedynie obywatele RP na stałe zamieszkali na Ukrainie.

Zezwolenia wydawane są przez Państwowe Centrum Zatrudnienia Ministerstwa Pracy Ukrainy (<http://www.dcz.gov.ua>) lub jego oddziały terenowe (obwodowe centra zatrudnienia lub centra zatrudnienia Autonomicznej Republiki Krymu, Kijowa lub Sewastopola) na okres do 1 roku, z możliwością jego późniejszego przedłużenia (wniosek taki musi zostać złożony maksymalnie na miesiąc przed upłynięciem terminu pozwolenia na pracę). W przypadku pracowników, którzy zostali czasowo oddelegowani do pracy na Ukrainie, pozwolenie to wydawane jest na okres maksymalnie 3 lat, z możliwością przedłużenia na okres kolejnych 2 lat. W celu uzyskania zezwolenia na pracę dla danego obywatela Polski, zainteresowany pracodawca (przy czym dotyczy to zarówno ukraińskich pracodawców bezpośrednio zatrudniających obywateli Polski, jak i zawierających kontrakt z polskim pracodawcą, przewidujący pracę obywateli Polski na terytorium Ukrainy) winien złożyć w odpowiednim oddziale Państwowego Centrum Zatrudnienia komplet wymaganych dokumentów. Rozpatrzenie wniosku o wydanie pozwolenia na pracę lub jego przedłużenie winno trwać nie dłużej niż 30 dni. Pracodawca zobowiązany jest informować stosowne oddziały Państwowej Służby Zatrudnienia – w terminie 3 dni – o rozpoczęciu/zakończeniu pracy przez danego obywatela Polski. W przypadku nieuzasadnionego niestawienia się obywatela Polski do pracy, pracodawca zobowiązany jest – w terminie 3 dni – poinformować o tym fakcie Państwowe Centrum Zatrudnienia, służby graniczne i właściwe organy Państwowej Służby Migracyjnej Ukrainy.

Ukraina

Ponadto osoba podejmująca pracę powinna zostać zarejestrowana w Państwowej Służbie Migracyjnej Ukrainy i uzyskać pozwolenie na pobyt tymczasowy.

5.2.2 Legalizacja pobytu obywateli RP zatrudnionych w przedstawicielstwach polskich podmiotów gospodarczych na Ukrainie

Zgodnie ze stanowiskiem Państwowego Centrum Zatrudnienia Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Ukrainy, obcokrajowcy, w tym Polacy, pracujący w przedstawicielstwach zagranicznych podmiotów na Ukrainie nie muszą uzyskiwać pozwolenia na pracę.

Podstawą do legalizacji pobytu i pracy Polaków pracujących w przedstawicielstwach firm polskich na Ukrainie jest dokonanie państwowej rejestracji tego przedstawicielstwa, a następnie uzyskanie tzw. kart służbowych (wydawanych na okres do 3 lat przez Ministerstwo Gospodarki Ukrainy).

W przypadku, gdy pobyt obywateli RP przyjeżdżających na Ukrainę do pracy w przedstawicielstwie polskiej firmy w tym kraju, nie przekracza terminów przewidzianych w polsko-ukraińskiej umowie o zasadach ruchu osobowego, mogą oni przebywać na Ukrainie bez konieczności posiadania wizy.

W przypadku, gdy pobyt obywateli RP przyjeżdżających na Ukrainę do pracy w przedstawicielstwie polskiej firmy w tym kraju, nie przekracza łącznie 180 dni w ciągu roku, rejestracja ich pobytu na Ukrainie odbywa się na podstawie złożonej przez nich na granicy polsko-ukraińskiej wypełnionej tzw. karty migracyjnej. Jeżeli ich pobyt przewyższa ten termin, muszą oni przedłużyć swój pobyt i rejestrację we właściwym dla miejsca zamieszkania oddziale Państwowej Służbie Migracyjnej Ukrainy.

5.2.3. Legalizacja pobytu obywateli RP prowadzących własną działalność gospodarczą na Ukrainie

W przypadku rejestracji przez zagraniczną osobę fizyczną działalności gospodarczej na Ukrainie nie są wymagane pozwolenia na pracę. Zarówno Kodeks Cywilny Ukrainy jak i Kodeks Gospodarczy Ukrainy, przewidują, że fizyczne osoby – nierezydenci mają prawo wykonywać działalność gospodarczą na terenie Ukrainy na takich samych zasadach, jak i obywatele Ukrainy, pod warunkiem odpowiedniej rejestracji działalności gospodarczej zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Osoba fizyczna – przedsiębiorca-nierezydent musi jednak zalegalizować swój pobyt na terytorium Ukrainy, ponieważ posiadanie zarejestrowanej działalności gospodarczej na Ukrainie nie jest wystarczającą podstawą dla pobytu na Ukrainie dłużej niż 90 dni w ciągu pół roku; dodatkowo potrzebne będzie otrzymanie lub przedłużenie działania biznesowej wizy typu B lub otrzymanie zaświadczenia o tymczasowym zamieszkanu.

5.3. Nabywanie i wynajem nieruchomości.

Ze względu na obowiązujące moratorium na obrót ziemią o przeznaczeniu rolniczym zarówno ukraińskie, jak i zagraniczne podmioty i osoby fizyczne nie mogą nabywać tego typu nieruchomości. Formalnie nie ma ograniczeń w zakresie nabywania nieruchomości i działek budowlanych o przeznaczeniu nierolniczym przez cudzoziemców, choć obowiązujące w tym zakresie przepisy są niejednoznaczne.

Średnia cena mieszkań w Kijowie na rynku pierwotnym pod koniec września 2010 r. wynosiła 15.942 UAH za 1m². Na rynku wtórnym średnia cena mieszkań pod koniec września 2010 r. wynosiła 2.274,5 USD za 1 m². Średnia cena wynajmu trzypokojowego mieszkania w Kijowie wynosiła w tym okresie 1.088 USD za 1 miesiąc, a średnia cena ziemi

Ukraina

w okolicach Kijowa kształtowała się na poziomie 3.994 USD za 1 ar. Ceny nieruchomości poza Kijowem są generalnie niższe³.

5.4. System zamówień publicznych⁴.

Od dnia 30 lipca 2010 r. procedury zamówień publicznych na Ukrainie odbywają się w oparciu o zapisy nowej - uchwalonej w czerwcu br. ustawy „O realizacji zamówień publicznych” (dalej: „ustawa”; dostępna pod adresem http://www.kiev.trade.gov.pl/pl/przewodnik/article/detail,268,Zamowienia_publiczne.html).

Trwają również prace nad aktami wykonawczymi, przewidzianymi w tej ustawie – do czasu ich wejścia w życie obowiązują dotychczasowe akty prawne regulujące procedury zamówień publicznych, w zakresie zgodnym z ustawą. Za koordynację systemu zamówień publicznych na Ukrainie odpowiada Ministerstwo Gospodarki Ukrainy. Do obowiązków tego resortu należy m.in.: udzielanie odpowiedzi i wyjaśnień w sprawie przepisów regulujących funkcjonowanie systemu zamówień publicznych, wydawanie „Biuletynu zamówień publicznych” oraz prowadzenie państwowego portalu zamówień publicznych (<http://www.tender.me.gov.ua>). Z kolei organem rozpatrywania skarg uczestników postępowań zamówień publicznych wyznaczony został Komitet Antymonopolowy Ukrainy.

Ustawa przewiduje m.in. zakaz jakiegokolwiek dyskryminacji podmiotów zagranicznych uczestniczących w procedurach zamówień publicznych na Ukrainie.

Zgodnie z ustawą, procedury zamówień publicznych na Ukrainie muszą być zastosowane przez jakiegokolwiek podmioty, które całkowicie lub częściowo finansują swoje zakupy towarów, usług czy prac ze środków państwowych (ustawa szczegółowo wymienia przy tym co rozumiane jest pod tym pojęciem oraz wymienia rodzaje zakupów w odniesieniu do których procedura zamówień publicznych może nie być stosowana lub może być regulowana odrębnymi aktami prawnymi⁵). Przeprowadzanie procedur zamówień publicznych jest wymagane gdy zakładana wartość przedmiotu zamówienia przekracza 100 tys. UAH w przypadku towarów i usług oraz 300 tys. UAH w przypadku prac (ustawa dopracowuje co jest rozumiane pod pojęciami prac i usług), przy czym podmiot zamawiający nie może dokonywać podziału zamówienia w celu obejścia procedur zamówień publicznych przewidzianych w ustawie.

W przypadku zamówień publicznych finansowanych ze środków kredytów czy pożyczek otrzymanych przez Ukrainę od międzynarodowych instytucji finansowych (w tym m.in. od Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju czy Europejskiego Banku Inwestycyjnego) zamówienia te odbywają się w oparciu o procedury ustanowione przez daną instytucję, a w przypadku braku takich procedur – w oparciu o prawo wewnętrzne Ukrainy.

Za podstawowy rodzaj procedury zamówienia publicznego uważana jest procedura przetargu otwartego, ponadto ukraińskie prawo zamówień publicznych przewiduje następujące rodzaje procedur zamówień publicznych: przetarg dwuetapowy, zapytanie cenowe (wycena), wstępna kwalifikacja, zakup u jednego dostawcy.

Procedura zamówienia publicznego nie może zostać przeprowadzona bez / do momentu opublikowania informacji o niej w „Biuletynie zamówień publicznych”. Ogłoszenia o przeprowadzeniu procedur zamówień publicznych, a także inne informacje związane z realizacją procedur zamówień publicznych (takie jak np. wyniki danej procedury zamówień publicznych) muszą być publikowane w cotygodniowym papierowym wydaniu „Biuletynu

³ Źródło: <http://www.kiev.trade.gov.pl>

⁴ Źródło: Opracowanie Wydziału Promocji, Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kijowie „Zamówienia publiczne”, pełna informacja na stronie http://www.kiev.trade.gov.pl/pl/Przewodnik_rynkowy/article/detail,268/Zamowienia_publiczne.html

⁵ oddzielna ustawa reguluje specyficzne zasady realizacji zamówień publicznych dotyczących przygotowań i przeprowadzenia na Ukrainie Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej „Euro-2012”

Ukraina

zamówień publicznych”, a następnie także – maksymalnie do 30 dni do dnia otwarcia ofert przetargowych / wstępnych propozycji ofertowych – w państwowym portalu zamówień publicznych (<http://www.tender.me.gov.ua>). Ustawa określa jakie informacje muszą zawierać ogłoszenia i kiedy zamawiający ma obowiązek umieszczenia ogłoszenia o procedurze zamówienia publicznego / informacji o wynikach danej procedury również w języku angielskim. Zamawiający może, ale nie jest do tego zobowiązany, zamieścić ogłoszenie o zamówieniu publicznym także na swojej stronie internetowej, w środkach masowego przekazu lub na stronach internetowych organów władz samorządowych.

Wszelkie dokumenty, przygotowywane przez podmiot zamawiający w ramach danej procedury zamówienia publicznego muszą być sporządzone w języku ukraińskim. Natomiast gdy wartość zamówienia publicznego przekracza 200 tys. EUR w przypadku zamówienia towarów, 300 tys. EUR w przypadku usług oraz 500 tys. EUR w przypadku prac zamawiający ma obowiązek przygotowywania wszystkich dokumentów sporządzanych przez niego w ramach danej procedury zamówienia publicznego w języku ukraińskim i angielskim. Szczegółowe informacje nt. dokumentacji przetargowej, wymagań kwalifikacyjnych wobec uczestników procedury zamówienia publicznego, udzielania wyjaśnień dotyczących procedur zamówień publicznych, składania ofert, wadium, procedury zaskarżania wyników zamówień publicznych zawiera źródłowe opracowanie WPHiI Ambasady RP w Kijowie.

5.5. Ochrona własności przemysłowej i intelektualnej.

Ukraina posiada nowoczesne uregulowania prawne w zakresie ochrony własności intelektualnej, pozwalające na nabywanie, wykorzystywanie i ochronę praw własności intelektualnej w odniesieniu do różnych obiektów, począwszy od prac artystycznych i literackich, poprzez wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe i znaki towarowe, a kończąc na oznaczeniach geograficznych, programach komputerowych i odmianach roślin. Jednocześnie w ukraińskim prawodawstwie dotyczącym tej sfery nadal występują istotne niedoskonałości, luki i sprzeczności, a pomimo nowoczesnych rozwiązań prawnych, praktyka pozostawia wiele do życzenia.

Ukraińskie prawodawstwo z zakresu PWI ma swoją podstawę w zapisach Konstytucji Ukrainy. Zgodnie z jej art. 41 „Każdy ma prawo posiadać, korzystać i rozporządzać swoją własnością, efektami swojej intelektualnej, twórczej działalności”. Z kolei art. 54 stwierdza, iż „Obywatelom gwarantuje się wolność twórczości literackiej, artystycznej, naukowej i technicznej, ochronę własności intelektualnej, ich praw autorskich, interesów moralnych i materialnych, jakie wiążą się z różnymi rodzajami działalności intelektualnej. Każdy obywatel ma prawo do efektów swojej intelektualnej, twórczej działalności; nikt nie może wykorzystywać lub rozpowszechniać ich bez jego zgody, za wyjątkiem sytuacji przewidzianych prawem”.

Regulacje dotyczące PWI są zawarte m.in. w Kodeksach Cywilnym, Gospodarczym, Celnym, Karnym i Administracyjnym oraz kilkudziesięciu innych ustawach. Istnieje również kilkanaście wyspecjalizowanych ustaw w sferze ochrony własności intelektualnej. Najważniejsze z nich to:

- Ustawa Ukrainy „O ochronie praw na wynalazki i wzory użytkowe” z 15 grudnia 1993 r., znowelizowana po raz ostatni 22 maja 2003 r.
- Ustawa Ukrainy „O ochronie praw na wzory przemysłowe” z 15 grudnia 1993 r., znowelizowana po raz ostatni 22 maja 2003 r.
- Ustawa Ukrainy „O ochronie praw na znaki dla towarów i usług” z 15 grudnia 1993 r., znowelizowana po raz ostatni 22 maja 2003 r.
- Ustawa Ukrainy „O ochronie praw na określenie pochodzenia towarów” z 21 grudnia 2000 r., znowelizowana po raz ostatni 2 listopada 2006 r.

Ukraina

- Ustawa Ukrainy „O ochronie praw na topografie układów scalonych” z 5 listopada 1997 r., znowelizowana po raz ostatni 22 maja 2003 r.
- Ustawa Ukrainy „O ochronie przed nieuczciwą konkurencją” z 7 czerwca 1996 r., znowelizowana po raz ostatni 15 maja 2003 r.
- Ustawa Ukrainy „O prawie autorskim i prawach pokrewnych” w nowej redakcji z 11 lipca 2001 roku, ostatnio nowelizowana 20 listopada 2003 r.
- Ustawa Ukrainy „O rozpowszechnianiu nośników utworów audiowizualnych, fonogramów, wideogramów, programów komputerowych i baz danych” z 23 marca 2000 r. (w redakcji z 10 lipca 2003 r.)
- Ustawa Ukrainy „O specyfice państwowego regulowania działalności podmiotów gospodarczych, związanej z produkcją, eksportem i importem dysków do systemów odczytu laserowego” z 17 stycznia 2002, znowelizowana 6 lipca 2005 r.

Za najważniejszą i najbardziej nowoczesną regulację w sferze PWI na Ukrainie uważa się przyjęty w 2003 r. i obowiązujący od 1 stycznia 2004 r. Kodeks Cywilny Ukrainy. Po raz pierwszy w historii prawodawstwa Ukrainy tematyce PWI poświęcono odrębną część skodyfikowanego aktu prawnego. Księga 4 KC Ukrainy nosi tytuł „Prawo własności intelektualnej” i składa się z 12 rozdziałów oraz 90 artykułów.

Głównym organem państwowym odpowiedzialnym za kwestie PWI jest Państwowy Departament Własności Intelektualnej podporządkowany Ministerstwu Oświaty i Nauki Ukrainy. Departamentowi podlegają m.in. przedsiębiorstwa państwowe „Ukraiński Instytut Własności Przemysłowej” (odpowiadający m.in. za rejestrację tego typu obiektów) i „Ukraińska Agencja ds. praw autorskich i pokrewnych”.

Ukraina jest obecnie sygnatariuszem kilkunastu wielostronnych umów międzynarodowych w sferze ochrony własności intelektualnej, w tym m.in.:

- Konwencji Paryskiej o ochronie własności przemysłowej z 1883 r.
- Konwencji Berneńskiej o ochronie utworów literackich i artystycznych z 1886 r.
- Porozumienia Madryckiego o międzynarodowej rejestracji znaków z 1891 r.
- Powszechnej Konwencji o prawie autorskim z 1952 r.
- Porozumienia Nicejskiego o klasyfikacji towarów i usług dla celów rejestracji znaków z 1957/1979 r.
- Międzynarodowej (Rzymskiej) Konwencji o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych z 1961 r.
- Konwencji powołującej Światową Organizację Własności Intelektualnej (WIPO) z 1967 r.
- Traktatu o współpracy patentowej z 1970 r.
- Konwencji Genewskiej o ochronie producentów fonogramów przed nieuprawnionym kopiowaniem fonogramów z 1971 r.
- Protokołu do Porozumienia Madryckiego o międzynarodowej rejestracji znaków z 1989 r.
- Porozumienia Haskiego o międzynarodowej rejestracji wzorów przemysłowych oraz aktów haskiego i genewskiego tego Porozumienia.
- Traktatu WIPO o prawie autorskim z 1996 r.
- Traktatu Budapeszteńskiego o międzynarodowym uznawaniu depozytu drobnoustrojów dla celów postępowania patentowego z 1977 r.

5.6. Informacja o aktach prawnych regulujących aktywność inwestorów zagranicznych i kwestie podatkowe

Szczegółowe omówienia aktów prawnych zawierają opracowania Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kijowie (dostępne na stronie http://www.kiev.trade.gov.pl/pl/Przewodnik_rynkowy):

Ukraina

- opracowanie „Możliwości prowadzenia działalności gospodarczej na Ukrainie przez podmioty zagraniczne”,
- opracowanie „Rejestracja działalności gospodarczej na Ukrainie”,
- opracowanie „Państwowa regulacja działalności gospodarczej na Ukrainie”,
- opracowanie „Pomoc publiczna dla inwestorów zagranicznych na Ukrainie”,
- opracowanie „Podatki i składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne”.

Wszystkie akty prawne omawiane w ww. opracowaniach można odnaleźć w wyszukiwarkach internetowych <http://search.ligazakon.ua> i <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (wpisując numer ustawy/rozporządzenia).

- Ustawa nr 436-IV z dnia 16 stycznia 2003 r. (z późn. zm.) „Kodeks gospodarczy Ukrainy”:
http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/alldocWWW/B603DD7255780B2EC2256CE70057FDB4!OpenDocument
- Ustawa nr 435-IV z dnia 16 stycznia 2003 r. (z późn. zm.) „Kodeks cywilny Ukrainy”:
http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/alldocWWW/7419E276B31F6C3FC2256CE80056503E!OpenDocument
- Ustawa nr 514-VI z dnia 17 września 2008 r. (z późn. zm.) „O spółkach akcyjnych”:
http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/alldocWWW/71C0EA5A38E3709EC22574EF00539E9C!OpenDocument
- Ustawa nr 1576-XII z dnia 19 września 1991 r. (z późn. zm.) „O spółkach gospodarczych”:
http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/alldocWWW/E018A68B7735BED6422564650068E4C2!OpenDocument
- Ustawa Rady Najwyższej nr 93/96-BP z dnia 19 marca 1996 r. (z późn. zm.) „O zasadach zagranicznego inwestowania”:
http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/alldocWWW/5A61B131EBE6396C42256465006D8E9F!OpenDocument